

گروه تاریخ، جغرافیا و باستان‌شناسی

علی اکبر مسگر

رتبه: برگزیده دوم بخش بزرگسال

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: شکل‌گیری، اندیشه، ساخت و کارکرد شهرسازی ساسانی

در سده سوم میلادی

قالب اثر: رساله دکتری

درباره پژوهشگر

علی اکبر مسگر متولد سال ۱۳۶۴ در شهر اراک، تحصیلات دوره دبیرستان و پیش‌دانشگاهی را در همان شهر گذراند و در سال ۱۳۸۳ از مقطع کارشناسی رشته تاریخ در دانشگاه شهید بهشتی پذیرفته شد. وی در سال ۱۳۸۷ در مقطع کارشناسی ارشد همان رشته با گرایش ایران باستان در دانشگاه تهران قبول شد و در سال ۱۳۸۹ از پایان‌نامه خود با موضوع مبانی و مولفه‌های هویت ایرانی در دوره ساسانی دفاع کرد.

ایشان در سال ۱۳۹۱ به عنوان دانشجوی دوره دکتری تاریخ، گرایش ایران باستان، در دانشگاه تهران پذیرفته شد و در سال ۱۳۹۷ رساله دکتری خود با عنوان «ساخت، کارکرد و اندیشه شهرسازی ساسانی در سده سوم میلادی» دفاع نمود. وی تاکنون دو کتاب، سه مقاله علمی پژوهشی، پنج مقاله علمی ترویجی، چهار مقاله همایش بین‌المللی، سه مقاله همایش ملی و ده مقاله علمی تخصصی را در حوزه دانش تاریخ به نگارش درآورده است.

علاقه پژوهشی دکتر مسگر، جامعه‌شناسی تاریخی، مباحث نظری مربوط به رشته تاریخ، هویت ایرانی و بررسی خلیقات و روان جمعی ایرانیان است.

چکیده اثر

فهم منطقی تحول و شرایط دگرگونی ساخت سیاسی از شهرسازی اشکانی به شهرسازی ساسانی از جمله دغدغه‌هایی است که کاوش نظری چندانی راجع به آن صورت نپذیرفته است. این پژوهش برخلاف دیدگاه‌های شرق‌شناسانه که علت را تغییر از یک ساخت نامتمرکز و چندپاره به ساختی متمرکز و وحدت‌گرا قلمداد می‌کنند، تأسیس دولت در این دوره را بر اساس ائتلاف و عقلانیت ساختارها و نیروهای سیاسی و اجتماعی آن زمان تحلیل می‌کند. در واقع مفهوم دولت به مثابه یک ریخت مکانیکی بدون انعطاف تلقی نشده که مدام در چرخه استبداد و سپس فروپاشی باشد، بلکه به مثابه میدانی تلقی شده که تمامی نیروها در آن توان بازیگری دارند. به عبارت بهتر دولت، عرصه ستیز و سازش تمامی نیروهای درگیر در قدرت است. این پژوهش درصدد است با مسئله‌مند کردن تحول دولت در قرن سوم میلادی، مصادیق موجود مربوط به این دوره را با نظریه‌های مرتبط، سنجش و پس از نقد و بررسی دیدگاه‌ها، با استفاده از رویکرد جامعه‌شناسی تاریخی، به ارائه الگوی شهرسازی هم‌پیمان در دوره ساسانی بپردازد. تأسیس شهرسازی ساسانی با الگوی هم‌پیمان، پاسخی به بحران‌های مستمر ایجاد شده در سده پایانی دوره اشکانی بود. ظهور کوشانیان و ایجاد بن‌بست در مسیر بازگانی بین‌المللی، تسلط روم بر شهرهای بازگانی میان‌رودان، افول عمومی اقتصاد و رشد نیروهای مولد شهری در مقابل نیروهای اقتصاد ارضی (خاندان‌ها)، منتهی به برکشیدن دولتی شد که با ائتلاف نیروهای جدید، پدید آمد.

